

Dediščina arheološkega kustodiata Gorenjskega muzeja

DDR. VERENA VIDRIH PERKO

GORENJSKI
MUZEJ

Arheološki Kranj je poznan v svetu po najdbah iz Lajha, odkritih konec 19. in na začetku dvajsetega stoletja. Odkopanih je bilo okoli sedemsto grobov z zlatim in srebrnim nakitom, meči, dolgimi noži in orodjem iz časa preseljevanja ljudstev. Žal pa so vse najdbe, ki so postale eden najpomembnejših materialnih virov za poznavanje germanskih ljudstev v šestem stoletju, odšle na Dunaj in v Ljubljano. Kranj je dobil muzej šele leta 1953. Prvi kustos arheolog je postal Andrej Valič, odličen poznavalec arheološke Gorenjske in izkopavalec najdišč, kot so Drulovka, grobišče okrog kranjske farne cerkve s kostnico, Vrtičnik pri

Tupaličah in Ajdna nad Potočki. Andrej Valič se je upokojil leta 1997.

Prelomnico so prinesle stalna razstava Železna nit, odprta leta 2002, in sistematične arheološke raziskave v Kranju. Sledile so številne razstave in vitrine meseca, ki so javnosti odpirale pogled v preteklost s pomočjo novih arheoloških odkritij. V letih od 2004 do 2009 so potekale raziskave na Sejmišču in Savski cesti. Na dan so prišla izjemna odkritja. Posebne, mednarodne pozornosti je bil deležen t. i. grob alemanske kneginje. Najdbe so bile prikazane na razstavi Zlata doba, ki je z velikim uspehom gostovala tudi

v Zagrebu in Beljaku.

Po letih zahtevnih konservatorskih posegov pa prihajajo v Gorenjski muzej tudi preostale najdbe iz Lajha. Prikazali jih bomo na julijski razstavi v sklopu gostujoče dediščine arheološkega nakita iz Beograda, Brežic, Kopra in Tolmina. Z razstavo želimo opozoriti na pomen kulturne dediščine, ki je najbolj pomemben narodov »nakit«. Opomniti želimo tudi samo mesto Kranj na njegovo žlahtno dediščino ter obveze, ki jo ima do nje. Hkrati pa odpiramo tudi pogled na novo družbeno vlogo muzejev. Sodobni muzeji postajajo središča posameznih krajev in povezujejo skupnost s svojim znanjem

Pasna zaponka iz Lajha, 6. stoletje, pozlata, poldragi kamni.
Izkopavanja Magelan, 2009 / Foto: Lajlan Jaklič

in delovanjem. Širijo vednost o ljudeh in vlogi kulturne dediščine v njihovem življenju. Evropski parlament je letošnje leto razglasil za leto kulturne

dediščine in jo prepoznal kot temeljni izobraževalni, identitetni in razvojni kapital. In če smo že pri arheologiji, levji časovni delež pripada prav njej!